

Thereby, the quality can be generally presented as correspondence to certain requirements. These requirements can be different and their range is unlimited. Basic methodological approaches to assessing quality of management systems must contain similar groups of requirements. It is useful for development of proper methods, planning of improvements in the system of bank management. Such improvements can be gradual without losing and troubling ultimate goals and strategic guidelines of bank activity.

Т. М. Болгар, канд. екон. наук, доц., Кременчуцький інститут Дніпропетровського університету економіки і права ім. А. Нобеля, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ БАНКАМИ УКРАЇНИ З ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОГО КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ

Діяльність з формування якісного кредитного портфеля потребує вжиття повного комплексу превентивних заходів, спрямованих на створення кредитного портфеля такої якості, яка убезпечить банк від понесення ризиків та не призведе до перевантаження системи внутрішньо-банківського колекшену в перспективі.

Стратегією банку щодо стягнення проблемних боргів передбачається ймовірна поведінка банківської установи при значному збільшенні простроченого чи іншого роду проблемного сегмента кредитів. Зазначимо, що на нинішньому етапі в країнах Європи законодавство побудовано таким чином, що при виникненні прострочення за кредитним договором кредитор має можливість звернутися до правоохоронних органів з метою захисту свого права на повернення кредитних коштів. Найчастіше врегулюванням такого питання щодо порушеного права кредитора займається поліція та судові органи.

Колекторські компанії також беруть участь у поверненні боргів та залучаються кредитором як метод, альтернативний зверненню до поліції чи суду. Такий шлях урегулювання боргу більш оперативний, проте тягне за собою понесення збитків з боку банківських установ у вигляді комісійних винагород зовнішнім колекторським фірмам.

Становище банківського бізнесу України, його законодавче врегулювання, ментальність населення країни та певною мірою байдужість державних органів до неповернення позичальниками боргів банківським установам спонукають останніх до пошуку стратегій ведення бізнесу з погляду прямої та безпосередньої орієнтації на напрям колекшену. Адже професійний та прагматично налаштований менеджмент банківських установ має розуміти те, що Україна є країною, у якій на якість виконання боржниками своїх договірних зобов'язань

впливає велика кількість чинників, не притаманних закордонним державам.

Зважаючи на це, банки України при обранні стратегії ведення бізнесу повинні враховувати численні обставини, що в майбутньому можуть негативним чином відбитися на погіршенні якості портфеля кредитування:

- довіру суспільства до органів влади, ступінь підтримання населенням країни курсу її керівництва;
- впевненість потенційних клієнтів банківських установ у стійкості банківської системи;
- тенденції в діяльності основних бюджетоутворюючих галузей держави, у яких зайнята значна кількість працюючого населення, тощо.

Враховуючи такі обставини, банківські установи мають вивчати ринок та обирати правильний для себе у нинішніх умовах вектор руху.

Негативним наслідком обрання неправильної стратегії формування кредитного портфеля, може стати не лише погіршення його якості з часом, а й ризик зниження рівня економічної безпеки банківської установи загалом.

Однією з важливих обставин, необхідних для врахування при формуванні кредитного портфеля, є політика банківської установи щодо її взаємодії з представниками зовнішнього колекторства. Збільшуючи обсяги кредитування, банки України в нинішніх умовах мають враховувати численні ризики, що можуть реалізуватися під час дії певних кредитних угод. Не викликає сумнівів, що ці процеси можуть відбуватися досить стрімко та масово. Тому банківські установи на стадії формування портфеля кредитування повинні ставити перед собою такі питання:

- який проблемний портфель банк зможе обслуговувати силами кредитних менеджерів;
- за якого обсягу проблемного кредитного портфеля має сенс залучення (чи створення) власних підрозділів стягнення;
- чи готовий банк долучити до стягнення зовнішні колекторські організації;
- умови співпраці, можливий позитивний економічний ефект чи понесення втрат від подібної взаємодії.

Отже, формуючи кредитний портфель, банківська установа повинна дослідити власну спроможність у майбутньому реагувати на процеси погіршення якості обслуговування кредитних угод. Найбажанішим результатом такого дослідження є висновок щодо спроможності самостійного управління проблемним портфелем, що може спостерігатися.

Важливо з'ясувати граничну межу, при переході за яку проблемний кредитний портфель не буде якісно керуватися внутрішньобанківськими підрозділами стягнення. З цих показників, ймовірно, доцільним буде доłącення до процесів колекшену представників зовнішніх стягувачів.

Однак вже на стадії формування кредитного портфеля певного сегмента банківська установа повинна враховувати такі моменти:

- з якою колекторською фірмою чи їх групою можлива співпраця;
- умови взаємодії з позабанківськими стягувачами (комісія, викуп тощо);
- умови рентабельності процесів кредитування при певних обсягах проблемних кредитів;
- нормативно-правове регулювання країни щодо співпраці банківських установ з колекторськими компаніями тощо.

Передбачення банками на стадії формування кредитного портфеля можливих майбутніх наслідків погіршення його якості обумовить застосування доцільних превентивних заходів, спрямованих на підтримання напряду кредитування та обслуговування існуючих кредитів на високому рівні.

О. П. Бондаренко, ПАТ "ЮНЕКС БАНК", м. Київ, Україна

ОСНОВНІ РИЗИКИ СТВОРЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ГРУП В УКРАЇНІ

Світова фінансова криза не лише призвела до скорочення або падіння темпів економічного зростання більшості країн світу, дестабілізації їх фінансових та банківських систем, знецінення національних валют, зниження купівельної спроможності населення, загострення соціальних проблем тощо, але й внесла суттєві коригування в погляди, плани та дії власників та менеджерів банківських установ. Так, постійне зростання активів, обсягу кредитних та інвестиційних операцій до часу настання кризи вимагало від банків наявності відповідного обсягу ресурсів для їх здійснення, після кризи ресурси потрібні були першочергово для підтримання необхідного рівня ліквідності та формування резервів за неякісними кредитами, обсяг яких постійно зростав. Зростання резервів за 2009 рік було рекордним – трикратне зростання порівняно з 2008 роком (з 47 245,2 млн. грн. у 2008 році до 122 433 млн. грн. у 2009 році).

Однак після настання кризи деякі джерела ресурсів для банків стали недоступними, а деякі – доволі обмеженими, наприклад, такі інструменти, як міжбанківські кредити та можливості отримання коштів